

'thuis

COLLECTIE PRENTEN

Lezersaanbieding pag. 30

Kunstenares Ans Markus

over het thuisgevoel

TOPKOK JONNIE BOER

over het nieuwe buitenkoken

EXOTISCH TUINIEREN

in Nederland

Het liefst ben ik thuis

A woman with short, reddish-brown hair is shown in profile, sitting on a black leather sofa. She is looking towards the right. The background features a large window with a view of a building exterior. The lighting is soft and natural, coming from the window.

“HET LIEFST ZOU IK WILLEN WONEN IN EEN HELE STILLE RUIMTE, MET HIER EN DAAR EEN ENKEL KASTJE. HEEL LICHT, ALLES GRIJSWIT. RUST EN STILTE. MAAR DAT IS NIET GELUKT!”, ZEGT KUNSTENARES ANS MARKUS.

"HET VOELT HEEL VERTROUWD OM
MIJN WERK ZO DICHTBIJ TE HEBBEN"

FOTO
DOCHTER SIGRID STAAT VAAK
MODEL VOOR HAAR WERK.

Wie de zolderverdieping van haar zeventiende eeuwse pakhuis betreedt, waar het daglicht van alle kanten naar binnenstroomt, wandelt niet alleen het atelier binnen van Ans Markus, maar ook haar archief, bibliotheek en woonkeuken.

Dertig jaar geleden betrok Markus met haar man Wybe het pand op het Prinseneiland, waar krakende ophangbruggen, pakhuizen met houten luiken en nauwe steegjes de sfeer van het oude Amsterdam oproepen. Aan de overkant van de straat kunnen groepen aanmeren voor een workshop in de verbouwde timmerfabriek van Markus. Maar de meeste tijd brengt ze door in haar atelier, met uitzicht op tuin en gracht.

In het atelier wordt gewerkt én geleefd, vertelt Markus. "Aanvankelijk was het de bedoeling dat ik boven zou werken. Het plan was dat ik 's avonds netjes mijn kwasten zou uitspoeien om dan naar beneden te gaan om te eten, te slapen en te douchen. Maar vanaf dag één liep het al anders en doen we alles boven. Als ik 's morgens boven kom gaat de radio aan, ik zet een potje thee, de krant erbij....dat is heilig. Het voelt heel vertrouwd om mijn werk zo dicht bij me te hebben. Je hebt

TEKST: MINOU OP DEN VELDE
FOTO'S: SASHA LAMBERT

KUNST

ook kunstenaars die hun atelier liever op afstand willen, zodat ze het gevoel hebben naar hun werk te gaan. Maar ik zie tijdens het ontbijt al: o, ik heb gisteren iets fout gedaan. Ik heb direct binding met mijn werk, én ik heb ruimte om me uit te leven. Vroeger in Brabant zat ik in de huiskamer te schilderen, dan ga je geen enorme doeken maken. Hier kan dat wel."

FAMILIEBEDRIJF

Markus leidt als kunstenaar eigenlijk een klein familiebedrijf. Haar man Wybe organiseert de workshops, en haar dochter Sigrid, uit haar eerste huwelijk, staat vaak model voor haar werk. Markus heeft moeten vechten voor het gezinsgeluk. "Ik raakte jong in verwachting en het was trouwen geblazen, dan was de schande voor de familie en de burens minder groot. Ik trouwde in een geleende jurk en de vlinders vlogen zeker niet links en rechts door mijn buik. Het was niet het ideale huwelijk dat ik ooit had bedacht. Ik was 21 toen ik trouwde en 30 toen ik ging scheiden. Ik kan alleen zeggen dat ik zonder eigenwaarde uit die relatie kwam. Ik was letterlijk en figuurlijk aangeslagen. Ineens stond ik daar, een kind met een kind. Ik moest voor de kost zorgen, maar wat kon ik? Ik kon tekenen!"

Aanvankelijk verkocht Markus voor 25 gulden per stuk portretjes op braderiën tot ze werd ontdekt door een kunsthandelaar die haar werk wilde exposeren. Terwijl haar bekendheid groeide ontmoette ze Wybe, toen zakenman. "Ik was 40 en dacht op dat moment in mijn leven: ik ga gewoon met een vriendin leuke dingen doen, en die mannen....laat maar. En toen kwam Wybe op mijn pad. Ik dacht heel lang: eerst zien, dan geloven. Het was mijn derde relatie, dan ben je toch bang dat het weer fout gaat. Mijn oude huisje heb ik nog drie jaar aangehouden maar het klikte zo goed. Uiteindelijk ben ik toch vanuit Brabant naar hier verhuisd.

GROOT GELUK

Mijn kind en mijn vent zijn het belangrijkste voor mij. Als ik voor iets wordt gevraagd en mijn dochter zegt: mam, dat moet je niet doen, dan doe ik het niet. Familie, de mensen die onvoorwaardelijk voor je gaan, dat is het meest pure. Zij hebben geen leedvermaak, en kennen geen jaloezie. Zij gaan voor me door het vuur en ik ook voor hen. Groot geluk.

Dat mijn dochter Sigrid model werd is toeval. Ze poseerde voor me in windsels en langzaam kwam ze er onder vandaan en kwam er een hele mooie dame tevoorschijn. Ze woont in Amsterdam, als ik haar nodig heb is ze er. Ideaal hoor, want zij heeft aan een half woord genoeg."

"IK HOOR VAAK: 'JE BENT ZO STUG EN STRENG'"

"MIJN WERK VRAAGT WEL EEN BEETJE OM STILTE"

FOTO ONDER
HET EERSTE KUNSTWERK DAT
ANS VOOR ZICHZELF KOCHT.

VELIGE THUISHAVEN

De veilige thuishaven is een waardevol tegenwicht voor kritiek van de buitenwereld, weet Markus. Naast haar schildersezel staat een nieuw werk, een maskerachtig zelfportret waarop ze met dichtgenaaide mond te zien is. "Dat werk heeft te maken met dat ik al dertig jaar hoor hoe ik me zou moeten gedragen in het kunstcircuit. Realisme is bijvoorbeeld niet zo in zwang op dit moment, het draait meer om abstracte kunst. Maar het doek gaat ook over mensen die naar je wijzen omdat je met je kop boven het maaiveld uitsteekt. Ik hoor vaak: "je bent zo stug en zo streng". Toen ik jonger was was ik gevoeliger voor dat soort kritiek, maar inmiddels heb ik besloten mijn eigen pad te volgen en me door niemand meer iets te laten zeggen."

Hoewel het realisme van Markus niet met de trends meegaat, blijft haar werk onder kunstliefhebbers onverminderd populair. "Het is bijna een avontuur wat voor soort mensen mijn werk kopen. Er komen pasgetrouwde stelletjes die op afbetaling

een reproductie aanschaffen. En die gaan er liefdevol mee om en mailen me: kijk, zo hangt het! Ook al is het dan een print, zij zijn er apetrots op. En een week later komen er andere mensen een groot origineel kopen.

Maar voor iedereen is het een gevoelsaankoop. Laatst was hier een vrouw die niet lekker in haar vel zat en van haar man een schilderij mocht uitzoeken. Ze koos iets kleins uit, en toen kwamen de tranen. Het was een oud doekje dat ik eigenlijk niet wilde verkopen, met een figuur in windsels. Maar ik had iets met haar en dacht: zij mag het hebben. Ik weet zeker dat het een mooi plekje krijgt."

Over wat een goede plek voor een echte Ans Markus is, valt overigens te twisten, vertelt Markus. "Er was ooit iemand die het boven de open haard hing. Hij brandde zelden, zei hij. "Maar weet je niet hoe slecht die warmte voor een schilderij is", vroeg ik. Godzijdank haalde hij het weg. En ik herinner me een

man die zijn olieverfschilderij schoonboende met spic en span. Hij belde dat er iets aan de hand was met het doek en ik zag het terug, helemaal in de kreukels. Hoe ik mijn werk het liefst zie hangen? Sommige mensen maken hun muren vrij en verslepen de meubels om het een plek te geven. Mijn werk vraagt wel een beetje om stilte."

OBJECTEN MET EEN GESCHIEDENIS

Waar het haar eigen kunstaankopen betreft, kiest Markus voor objecten met een geschiedenis. In een vitrine prijkt een wit paard van aardewerk. "Dit is zo oud...het komt uit de Tang dynastie, 618-907. Het was mijn eerste kunstaankoop. Ik had net erg goed verkocht, bezocht een beurs en dacht: ik doe het! Ik ben er nog dagelijks blij mee."

Het keukenraam wordt geflankeerd door twee terracotta soldaten uit de Hang-dynastie, tussen 206 voor en 220 na Christus. "Het is alsof ze me beschermen. Die oude beelden overstijgen de tijd. Het doet me beseffen dat mensen die lang geleden leefden weliswaar andere gewoontes hadden maar wel dezelfde gevoelens ervaarden als wij nu. Een magisch idee."

De doorleefdheid van oude voorwerpen is ook een bron van inspiratie voor Markus. "Ik ga nooit zo met modes mee, ik kies mijn eigen dingen. De historie, het verleden...daar word ik blij van, of het nu gaat om een oude kist van de rommelmarkt, of deze zijden jurk, die ik voor vier euro heb gekocht. Ik lijd aan een verzameldrift die nooit ophoudt. Een tijdlang was ik bezig met Medea en heb ik alles wat maar los en vast zat over haar verzameld. Uiteindelijk maak ik daar dan een beeld mee. Ik ben een beetje een workaholic, ik vind het lekker als ik 's morgens weer mag beginnen. Schilderen is wat ik ben, ik was 11 toen ik begon te tekenen. Af en toe pak ik de fiets en ga ik de stad in, maar het liefst ben ik thuis. Je mag me hier opsluiten hoor!"

"IK LIJD AAN EEN VERZAMELDRIFT DIE NOOIT OPHOUDT"

